

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **G. P.**, zast. JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou, se sídlem v Praze 1, Žitná 45, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze, ze dne 12. 1. 2005, č. j. 9 Az 228/2003 – 64,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žádnému z účastníků **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 7. 10. 2003, č. j. OAM-11352/VL-19-P08-2001. Tímto rozhodnutím bylo vysloveno, že stěžovateli se neuděluje azyl pro nesplnění podmínek podle § 12, § 13 odst. 1, 2, a podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), a že na stěžovatele se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 tohoto zákona.

V kasační stížnosti stěžovatel rovněž požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí žalovaného správního orgánu, stěžovatel namítal porušení § 32 odst. 1, § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (správní řád), a porušení § 12 a § 91 zákona o azylu. Uváděl, že v zemi původu byl pronásledován mafií, pokoušeli se ho unést, obává se, že po návratu by musel nastoupit vojenskou službu. Požadoval zrušení napadaného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení.

V napadeném rozsudku Městský soud v Praze dospěl obdobně jako správní orgán k závěru, že stěžovatel zemi původu neopustil z důvodů upravených zákonem o azylu, tj. v důsledku pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, nebo pro odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 zákona o azylu); problémy, které uváděl stěžovatel, nelze podřadit pod důvody vymezené zákonem o azylu. Stěžovatel vzniklé problémy navíc ani účinně neřešil, odjel do České republiky, kde žádost o udělení azylu podal až po správním vyhoštění, což svědčí i o účelovosti jeho námitek. Žalovaný správní orgán podle Městského soudu v Praze neporušil v žalobě označená ustanovení správního řádu, ani namítaná ustanovení zákona o azylu. Městský soud v Praze proto dovodil, že žalovaný postupoval správně pokud azyl neudělil. Z výše uvedených důvodů dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost z důvodů vymezených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., ve které zejména zrekapituloval dosavadní řízení. Výslovně namítal, že správní orgán nesprávně posoudil skutkový stav stran pronásledování mafií v zemi původu. Stejně tak vytýkal, že se žalovaný správní orgán, ani soud, dostatečně nevypořádal s tvrzeným důvodem o vojenské službě stěžovatele, včetně rozporu mezi datem opuštění země původu stěžovatele a jeho tehdejším věkem a možností absolvovat základní vojenskou službu. Rozhodnutí je tak podle stěžovatele nepřezkoumatelné, trpí nedostatkem důvodů. Stejně tak dovozoval naplnění důvodů § 14 zákona o azylu, či § 91 zákona o azylu. Na základě výše uvedených skutečností pak stěžovatel požadoval, aby byl napadený rozsudek zrušen a vrácen k dalšímu projednání.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy; odkázal na obsah správního spisu a judikaturu. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Napadené soudní rozhodnutí Nejvyšší správní soud přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud dále vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku městského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva

ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného rozhodnutí Městského soudu dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti je jeho úkolem posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelem.

Z kasační stížnosti vyplynulo, že stěžovatel uplatňuje důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 pod písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Takové nedostatky či vady Nejvyšší správní soud v posuzované věci nezjistil.

Podle § 12 zákona o azylu se *azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 22. 11. 2001 návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve kterém zejména uváděl, že v Arménii s otcem obchodoval, dováželi zboží z Turecka, v podnikání se jim dařilo a začali být vydíráni mafií. Párkrát zaplatili, potom jim ukradli zboží. Na policii vydírání hlásil, ale nic se nedělo. Protože všechno ztratili, stěžovatel se rozhodl odjet do ciziny vydělat si peníze. V České republice má kde pobývat a pracovat. V návrhu na zahájení řízení stěžovatel také uvedl,

že v letech 1997-1999 absolvoval v J. vojenskou službu jako tankista. V protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území České republiky ze dne 20. 2. 2003 doplnil, že se jej opakovaně snažili unést neznámí lidé, a to asi proto, že rodiče stěžovatele byli bohatí a tak možná chtěli požádat o výkupné, ale nepodařilo se jim to. Na tržnici, kde prodávali zboží, otec vyděračům jednou zaplatil, řekl, že rodinu vyděrači nenechají na pokoji, a proto rozhodl, že bude lepší, když stěžovatel odjede z Arménie. Otec stěžovatele se sice obrátil na policii, tam slíbili, že budou vyšetřovat, ale neudělali žádná opatření. Problémy začaly v roce 1997, v roce 1999 rodiče rozhodli, že stěžovatel pojede do Turecka, nelíbilo se mu tam, vrátili se do Arménie a znovu začaly problémy s vyděrači. Proto v roce 2001 odletěl do České republiky. Přímá souvislost mezi pokusy o únos v roce 1997 a odletem do České republiky nebyla. Přestěhováním v zemi původu se svoje problémy řešit nesnažil. V mezidobí do České republiky přicestovali jeho rodiče. V případě návratu do své vlasti se hlavně obává, že bude muset jít na vojnu, a také se bojí vydírání. K otázce, proč v návrhu na zahájení řízení o udělení azylu uvedl, že již v armádě sloužil, stěžovatel sdělil, že nic takového nemohl říci, na vojně nebyl. Ze spisu dále vyplynulo, že stěžovatel o azyl na území České republiky požádal až poté, co byl zadržen policií po vypršení platnosti víza, a poté vyhoštěn. O azyl se nejprve ucházel pod smyšleným jménem, aby policie nezjistila, že má zákaz pobytu. Na závěr pohovoru (vedeného za přítomnosti tlumočníka) byla stěžovateli poskytnuta možnost, aby se s obsahem protokolu seznámil, vyjádřil se k němu, resp. navrhl jeho doplnění. Této možnosti nevyužil. Stěžovatel byl rovněž vyrozuměn o tom, jaké informace a zprávy má správní orgán k dispozici při posuzování stěžovatelem uváděných skutečností o situaci v zemi původu stěžovatele; stěžovatel seznámení s těmito informacemi a zprávami také odmítl, a nenavrhl jejich doplnění.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatele, vycházel správní orgán, jakož i Městský soud v Praze a jejich závěr o nedůvodnosti stěžovatelovy žádosti o udělení azylu, tak plně vychází z relevantních skutečností. V úvahu přicházející právní otázky v předcházejícím řízení byly podle názoru Nejvyššího správního soudu Městským soudem v Praze posouzeny správně. Stejně tak v odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu jsou jasně jmenovány důkazy, z nichž žalovaný čerpal svá skutková zjištění, skutková zjištění jsou zde přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z provedených důkazů. Skutkový stav tak byl žalovaným správním orgánem zjištěn objektivně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplné a tyto vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy.; přitom nedošlo k porušení namítaných ustanovení správního řádu, ani namítaných ustanovení zákona o azylu. Po skutkové stránce nelze rozhodnutí ničeho vytknout, stejně tak se podle Nejvyššího správního soudu nejedná o rozhodnutí nepřezkoumatelné. Městský soud v Praze měl pro svoje rozhodnutí dostatek důvodů a Nejvyšší správní soud rovněž neshledal v řízení, které vydání napadeného rozsudku předcházelo, jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s názorem Městského soudu v Praze, že popisované pronásledování stěžovatele a jeho obavy z jednání neznámých osob neměly souvislost s jeho politickými názory či projevy, jak to předpokládá § 12 odst. a) zákona o azylu (*je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod*), ani s příslušností stěžovatele k rase, náboženství, národnosti či určité sociální skupině, jak to předpokládá § 12 písm. b) zákona o azylu (*má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství,*

*ve státě jeho posledního trvalého bydliště). Uváděné problémy stěžovatele nenaplnovaly ani znaky § 2 odst. 6 tohoto zákona (za pronásledování se pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.). Stěžovatel sice uváděl, že se jeho otec v daných souvislostech obrátil na, policii, avšak bezúspěšně. Nejvyšší správní soud je, stejně jako Městský soud v Praze, toho názoru, že ani v takovém případě však nelze hovořit o pronásledování, které by bylo podporováno státem, když není zřejmé, z jakého důvodu šetření policie nebylo dokončeno a když se stěžovatel, či jeho otec, neobrátil na žádný jiný státní orgán k prošetření postupu policie, když jak vyplývá z informací a zpráv, z nichž žalovaný ve správním řízení vycházel a jež jsou založeny ve správním spisu, v Arménii existuje legálně řada prostředků k využití ochrany ze strany arménských orgánů. K tomu, aby bylo možno učinit závěr, že státní orgány Arménie byly nečinné by musel stěžovatel bezvysledně využít všech, nebo alespoň více, prostředků, které právní řád v jeho vlasti poskytuje k ochraně práv a svobod. To však stěžovatel neučinil. Za této situace považuje Nejvyšší správní soud tvrzení stěžovatele o pronásledování v zemi původu pro odůvodnění žádosti o udělení azylu, jakož i pro odůvodnění překážky vycestování, za účelová a nepřisvědčil jim. V dané věci jde o případ vydírání soukromými osobami, což ve smyslu platné právní úpravy azylovým důvodem není. Ostatně i z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003 - 60) plyne, že *žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami (s tzv. mafii) v domovském státě je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zřejmě bezdůvodná a to tím spíše, pokud žadatel podal žádost o azyl až po delším pobytu v České republice, což svědčí tomu, že důvodem žádosti nebyly problémy žalobce se státními orgány v zemi původu, ale toliko snaha o legalizaci pobytu v České republice. Na žadatele se v tomto případě nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění zákona č. 2/2002 Sb.**

Odhlédnout nelze ani od skutečnosti, že stěžovatel pobýval na území České republiky nelegálně, o azyl požádal až po uložení správního vyhoštění (navíc se o azyl se nejprve ucházel pod smyšleným jménem, aby policie nezjistila, že má zákaz pobytu), což taktéž svědčí o značné účelovosti postupu stěžovatele. Ostatně i podle judikatury Nejvyššího správního soudu „*Žádost o azyl podaná nikoliv bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co byl žadatel zadržen policií a bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, svědčí o účelovosti takovéto žádosti.*“ - viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2005, sp. zn. 4 Azs 395/2004.

Pokud jde o stěžovatelovu obavu, že by se musel po návratu do vlasti nastoupit základní vojenskou službu, k tomu Nejvyšší správní soud, opět obdobně či shodně jako Městský soud v Praze uvádí, že toto rovněž není zákonným důvodem pro udělení azylu. Za tohoto stavu věci je proto námitka, že se žalovaný správní orgán, ani soud, dostatečně nevypořádaly s tvrzeným důvodem o vojenské službě stěžovatele, včetně rozporu mezi datem opuštění země původu stěžovatele a jeho tehdejším věkem a možností absolvovat základní vojenskou službu, naprosto bezpředmětná. Naopak rozpory ve sděleních stěžovatele v návrhu na zahájení řízení o udělení azylu a v protokolu o pohovoru, snižují důvěryhodnost stěžovatele.

Pokud jde o námitku stěžovatele, že správní orgán měl v jeho případě ve spojení s § 14, v jehož smyslu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, zohlednit poměry stěžovatele k zemi původu, kde v tuto chvíli nemá žádného rodinného příslušníka ani žádnou jinou sociální nebo kulturní vazbu (veškerý majetek rodina prodala a odešla do České republiky, nyní má stěžovatel v České republice rodiče, strýce s tetou a další příbuzné), k té Nejvyšší správní soud především poznamenává, že posouzení udělení azylu dle § 14 zákona o azylu stěžovatel nerozporoval v žalobě, a stejně tak neuváděl ani důvody, pro které by tento azyl bylo třeba udělit. Jak vyplynulo ze soudního spisu, v žalobě se stěžovatel omezil toliko na tvrzení o porušení správního řádu, na důvod vymezený v § 12 zákona o azylu, a na tvrzení o překážce vycestování dle § 91 zákona o azylu, kterými se však Městský soud v Praze zabýval. Z dikce § 104 odst. 4 s. ř. s., jakož i z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, sp. zn. 1 Azs 34/2004), přitom plyne, že *stěžovatel nemůže v kasační stížnosti uplatňovat jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl*. Lze tedy shrnout, že proto, že se stěžovatel přezkoumaní udělení humanitárního azylu v řízení před krajským soudem nedomáhal, nebylo se shora vymezených důvodů třeba označené námitky ani přezkoumávat. Stejně tak nelze stěžovateli přisvědčit v tom, že by tato skutečnost (v zemi původu nemá žádného rodinného příslušníka), byla překážkou vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Nad rámec výše uvedeného a toliko pro úplnost Nejvyšší správní soud k udělení humanitárního azylu doplňuje, že udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je na volné úvaze správního orgánu, přičemž však tuto volnou úvahu, tedy zda v daném případě byl důvod hodný zvláštního zřetele či nikoli, by mohl správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Tomu ostatně dlouhodoběji koresponduje i konstantní soudní judikatura. Nejvyššímu správnímu soudu by tak nepřislušelo posuzovat, zda v souzené věci došlo k naplnění důvodů hodných zvláštního zřetele, nýbrž příslušelo by mu pouze zhodnotit, zda Městský soud v Praze napadané rozhodnutí žalovaného řádně přezkoumal.

Nejvyšší správní soud závěrem, s ohledem na svou ustálenou rozhodovací praxi, konstatuje, že podstatou a smyslem azylového řízení je udělit azyl toliko za pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, resp. z důvodu odůvodněného strachu z pronásledování z taxativně vymezených důvodů. Azylové zákonodárství České republiky přitom, a to v kontextu právních úprav azylu v jiných demokratických evropských zemích, tak vnímá právo na azyl toliko jako právo na nezbytnou ochranu před výše uvedeným, což však není případ posuzované věci.

Po porovnání všech námitek stěžovatele s významem jednotlivých důvodů, pro které by bylo lze kasační stížnost přisvědčit, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že k naplnění ani jednoho z namítaných důvodů upravených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) či d) s. ř. s. v posuzované věci nedošlo.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, žalovaný,

který v řízení úspěch měl, žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil. Rozhodl proto tak, že se žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. března 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu